

DIREKTORATET
FOR BYGGKVALITET

Veiledning om byggesak

§ 9-1. Godkjenning

§ 9-1. Godkjenning

- (1) Foretak som skal godkjennes for å påta seg ansvar for oppgaver som ansvarlig søker, prosjekterende, utførende eller kontrollerende i tiltak som krever ansvarsrett, skal oppfylle kravene i forskriftens tredje del (Godkjenning og ansvar).
- (2) Kvalifikasjonsbedømmelsen skal baseres på en samlet vurdering av foretakets organisasjon, styringssystem og de samlede kvalifikasjoner i foretaket.
- (3) Sentral godkjenning for ansvarsrett er frivillig for ansvarlig søker, prosjekterende og utførende.
- (4) Sentral godkjenning for ansvarsrett er obligatorisk for ansvarlig kontrollerende, jf. plan- og bygningsloven § 23-7 første ledd.
- (5) Lokal godkjenning for ansvarsrett er obligatorisk for alle funksjoner for tiltak etter plan- og bygningsloven § 20-1. Dette gjelder likevel ikke dersom foretaket har relevant sentral godkjenning for det aktuelle tiltak, jf. pbl. § 22-3 andre ledd. I slike tilfeller vil det være tilstrekkelig med tildeling av ansvarsrett, jf. pbl. § 23-3 første ledd første punktum.
- (6) Der foretaket ikke har sentral godkjenning, skal kommunen ved behandlingen av lokal godkjenning for ansvarsrett gjenbruke tidligere innsendt dokumentasjon etter § 9-2, § 10-2 og kapittel 11. Ved vesentlige endringer av innholdet i dokumentasjonen som kan være av betydning for godkjenningen, har foretaket ansvar for å opplyse kommunen om dette og sende inn revidert dokumentasjon.

Veiledning

Søknadspliktige tiltak etter pbl § 20-1 skal gjennomføres av foretak som har fått lokal godkjenning for ansvarsrett av kommunen for funksjonene ansvarlig søker, prosjekterende og utførende, eventuelt også kontrollerende. Med lokal godkjenning for ansvarsrett menes at kommunen har godkjent foretaket som ansvarlig i det konkrete byggetiltaket fordi de oppfyller krav til organisasjon, styringssystem og faglige kvalifikasjoner. Sentral godkjenning er en forhåndsgodkjenning av at et foretak tilfredsstiller de ovennevnte kravene. En slik godkjenning er frivillig.

Innledning

Bestemmelsen er gitt med hjemmel i pbl. §§ 22-5 og 23-8 og er en delvis videreføring av tidligere GOF § 2 nr. 1 og 2.

Til første ledd (krav til godkjenning)

Tiltak som er søknadspliktige etter pbl. § 20-1, skal forstås av foretak med ansvarsrett, jf. pbl. § 20-1 andre ledd. Foretak som ønsker å påta seg ansvar for søker-, prosjekterings-, utførelses- og kontrolloppgaver i slike tiltak og i tiltak etter pbl. § 20-2 dersom det er krav om uavhengig kontroll, må søke om godkjenning for ansvarsrett. Ansvarsretten er en del av byggesaken, og avgjøres av kommunen. Lokal godkjenning omfatter både vurderingen som leder til lokal godkjenning og ansvarsrettstildelingen. Foretaket søker om lokal godkjenning for ansvarsrett i hvert enkelt tiltak i den kommunen hvor tiltaket skal oppføres, jf. pbl. 20-1 andre ledd. Dette gjelder både foretak som har sentral godkjenning og de uten.

Å påta seg ansvar etter plan- og bygningslovens byggesaksregler betyr at vedkommende kan holdes ansvarlig for at de oppgavene ansvarsområdet omfatter i byggesaken, blir gjennomført i samsvar med kravene gitt i plan- og bygningsloven og dens forskrifter samt gitte tillatelser.

Bestemmelsen gjelder også kontrollforetak. Ordlyden i bestemmelsen gjelder ”tiltak som krever ansvarsrett”, dette omfatter ikke bare tiltak etter pbl. § 20-1 som krever ansvarlig søker, ansvarlig utførende og ansvarlig prosjekterende, men også tiltak etter § 20-2 der det bare er krav om ansvarlige kontrollforetak.

Til andre ledd (kvalifikasjonsbedømmelse)

Kvalifikasjonsbedømmelsen skal omfatte både organisasjon, styringssystem og foretakets samlede kvalifikasjoner. Kvalifikasjonskrav som grunnlag for sentral og lokal godkjenning skal sikre at foretak som påtar seg ansvarsrett i byggesaker innehar tilstrekkelige kvalifikasjoner og gjennomføringsevne til å forstå oppgaver etter plan- og bygningsloven.

Foretakets organisasjon skal være tilpasset det omsøkte godkjenningsområdet eller tiltaket det søkes ansvarsrett for. Ved sentral godkjenning vil utgangspunktet være foretakets organisasjonsplan som skal vise foretakets ansvars- og myndighetsfordeling og kvalifikasjoner. Det må dokumenteres at kvalifikasjonskravene er oppfylt gjennom personer med nødvendige kvalifikasjoner i

form av relevant utdanning og praksis. Ved lokal godkjenning er kravet om at foretakets organisasjon skal være tilpasset det omsøkte tiltaket, ment å sikre at foretaket har gjennomføringsevne for de oppgaver det skal bidra med.

Krav til styringssystem skal ivareta oppfyllelse av plan- og bygningslovgivningen. Foretak som søker sentral eller lokal godkjenning skal kunne synliggjøre hvilke rutiner som finnes for ivaretagelse og dokumentasjon av krav i plan- og bygningslovgivningen. Ved lokal godkjenning må det synliggjøres at systemet kan håndtere det aktuelle tiltaket og at foretaket vil benytte tilstrekkelige kvalifikasjoner i oppgaveløsningen. Ved lokal godkjenning skal foretaket i søknaden om ansvarsrett synliggjøre hvordan oppgavene er tenkt løst i tiltaket gjennom bruk av tilstrekkelige faglige kvalifikasjoner.

Til tredje ledd (frivillig sentral godkjenning for enkelte funksjoner)

Sentral godkjenning videreføres som en frivillig ordning innenfor funksjonene ansvarlig søker, prosjekterende og utførende. For ansvarlig kontrollerende er sentral godkjenning obligatorisk.

Sentral godkjenning vil være et sentralt grunnlag ved kommunenes behandling av lokal godkjenning for ansvarsrett. Ordningen skal bidra til å gjøre kommunenes vurdering av ansvarsrett og gjennomføringen av byggesaken enklere og skal sikre kvalitet og seriøsitet blant utøverne. Der det foreligger sentral godkjenning skal kommunen bl.a. påse at godkjenningen er relevant og dekkende for oppgaver foretaket søker ansvarsrett for, jf. byggesaksforskriften § 10-2 andre ledd og pbl. § 22-3 andre ledd.

Kommunen skal vurdere om foretaket er i stand til å løse oppgavene i det konkrete tiltaket på kvalifisert måte med hensyn til nødvendig fagkompetanse hos den faglige ledelsen i prosjektet, og om foretakets kvalitetssikring er tilpasset det aktuelle tiltaket og faktisk er i bruk.

Foretak som ikke innehar sentral godkjenning, må vurderes fullt ut av kommunen mht. oppfyllelse av kravene i denne forskrift del 3. Kommunen må påse at foretaket har tilstrekkelige kvalifikasjoner for oppfyllelse av plan- og bygningslovgivningens krav i det konkrete tiltaket det søkes ansvarsrett for, jf. byggesaksforskriften § 10-2 tredje ledd. Dette skal synliggjøres av foretaket gjennom et vedlegg til søknaden om ansvarsrett.

Til fjerde ledd (obligatorisk sentral godkjenning for kontrollerende)

Bestemmelsen sier at sentral godkjenning er obligatorisk for foretak som påtar seg kontrollansvar. Dette følger av pbl. § 23-7, men denne delen av bestemmelsen er utsatt. Kravet om obligatorisk sentral godkjenning for kontrollforetak trer dermed ikke i kraft 1. januar 2013, jf. denne forskrift § 20-1 andre ledd. Kontrollforetakene må søke lokal godkjenning for ansvarsrett i hvert tiltak på vanlig måte, slik at kommunen kan vurdere om kravene er oppfylt i det konkrete tiltaket. De nærmere krav til ansvarlig kontrollerende er gitt i kapittel 14 i denne forskrift, jf. også pbl. § 23-7.

Til femte ledd (obligatorisk lokal godkjenning)

Lokal godkjenning for ansvarsrett er i utgangspunktet obligatorisk for samtlige funksjoner, og tildeles av kommunen i den enkelte sak. Lokal godkjenning for ansvarsrett har en varighet fram til ferdigstillelse av byggesaken.

Det er likevel ikke krav om obligatorisk lokal godkjenning dersom et foretak har relevant sentral godkjenning for tiltaket. I slike tilfeller skal det bare tildeles ansvarsrett. Dette innebærer at kommunen ikke skal foreta den forhåndsvurderingen av kvalifikasjoner og system som gjennomføres i forbindelse med søknad om lokal godkjenning for ansvarsrett. Kommunen skal imidlertid vurdere om det sentrale godkjenningsbeviset er relevant for det omsøkte ansvarsområdet og i så fall tildele ansvarsrett. Dette kan gjøres i forbindelse med vedtak om byggetillatelse.

Forhåndsvurderingen av at foretaket har tilstrekkelig styringssystem i bruk og kompetanse for det omsøkte ansvarsrettsområdet, vil være tilstrekkelig ivaretatt gjennom saksbehandlingen i den sentrale godkjenningsordningen.

Vurderingen av om den sentrale godkjenningen er relevant for det omsøkte ansvarsområdet er ikke et enkeltvedtak som kan påklages. Avslag på søknad om tildeling av ansvarsrett vil derimot være et enkeltvedtak.

Ved å søke om ansvarsrett påtar foretaket seg et ansvar for at sluttresultatet er i samsvar med plan- og bygningslovgivningen. Dette skal kunne dokumenteres ved et eventuelt tilsyn. Foretaket er ansvarlig for at det brukes riktig og nødvendig kompetanse til rett tid. Dersom kommunen er i tvil om det benyttes tilstrekkelig kompetanse i tiltaket, kan kommunen ved tilsyn kreve å få fremlagt organisasjonsplanen som viser bruk av kompetanse (se § 1-2 bokstav e).

Kommunen kan ikke ta eget saksbehandlingsgebyr for behandling av søknad om lokal godkjenning for ansvarsrett dersom den kun tildeler ansvarsrett.

Se tabell her som viser en oversikt over godkjenningsområder fra perioden 1. juli 2010 til 31. desember 2011 som kan sammenliknes med nye godkjenningsområder for kontroll gitt etter 1. januar 2012. Tabellen viser hvilke av de tidligere kontrollområdene (høyre kolonne) med tilhørende tiltaksklasse som kan legges til grunn ved søknad om ansvarsrett for kontroll i byggesaker etter 1. januar 2013. F. eks. vil foretak med sentral godkjenning for det tidligere området ”Kontroll av prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 2” få tildelt ansvarsrett uten vurdering av kvalifikasjoner og system for ”Kontroll av brannsikkerhet i tiltaksklasse 2”.

Til sjette ledd (gjenbruk av dokumentasjon)

Ikke alle foretak ser det som nødvendig å ha sentral godkjenning, bl.a. fordi foretaket stort sett arbeider lokalt i en eller to kommuner. I slike tilfeller vil det kunne fremstå som unødvendig byrdefullt både for foretaket og kommunen at foretaket må sende inn samme dokumentasjon, dvs opplysninger om system, kvalifikasjoner mv. hver gang det søker om lokal godkjenning.

Kommunen er forpliktet til å gjenbruke tidligere innsendte opplysninger ved behandling av søknad om lokal godkjenning. På den måten slipper foretaket å sende inn samme informasjon hver gang det søker om lokal godkjenning i samme kommune. Det vil være tilstrekkelig med en henvisning til saksnummer eller annen referanse for tidligere innvilget lokal godkjenning.

Har det skjedd vesentlige endringer i foretaket med henblikk på innholdet i dokumentasjonen og dette vil kunne ha betydning for godkjenningen, må foretaket opplyse om dette ved søknad om ny godkjenning.

Kommunen forutsettes å ha et saksbehandlingssystem som kan ivareta innsendte dokumenter og gjøre de lett gjenfinnbare. Gjenbruk av dokumentasjon medfører at det blir færre dokumenter å behandle og arkivere i kommunen.

Endringshistorikk

01.07.11. Ingress lagt inn. 01.01.12. Veiledning endret i samsvar med forskriftsendring om enhetlig begrepsbruk (kompetanse erstattet med kvalifikasjoner). 01.07.12. Endring i veiledning til fjerde ledd som følge av at obligatorisk sentral godkjenning for kontrollforetak er utsatt. 01.01.13. Endring av veiledning til femte ledd og veiledning til nytt sjette ledd som følge av forskriftsendring. Redaksjonelle endringer.